

столиці всього Новоросійськ краю, надав тим самим і «нове поживлення її суспільного життя».

У 1856 році було створено акціонерне «Російське суспільство пароплавства і торгівлі», налічувало 745 пароплавів різного класу.

І сьогодні морський торговельний порт "Чорноморськ" – сучасний міжнародний висококомеханізований універсальний транспортний вузол, займає ключове положення на стику головних транспортних шляхів між Європою і Азією, Північчю і Півднем, Центральною та Східною Європою. Через порт здійснюються міжнародні зв'язку України майже зі 100 країнами світу.

УДК 94(477)

Громик Ю. – ст. гр. СП-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МІЛЕНА РУДНИЦЬКА: СПРАВА ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Науковий керівник: к.і.н., ст.викл. Потіха О.Б.

Gromyk Yu.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

MILENA RUDNYTSKA: FAMINE IN UKRAINE CASE FOR THE INTERNATIONAL ARENA

Supervisor: Potikha O.

Ключові слова: Мілена Рудницька, Голодомор, радянська Україна

Key words: Milena Rudnytska, famine, Soviet Ukraine

Відома українська громадсько-політична діячка, журналістка, письменниця, педагог, провідниця українського жіночого руху Мілена Рудницька (1892–1976) народила у м. Зборові, на Тернопільщині. Присвятивши своє життя служінню рідному народові, стала одним з лідерів найвпливовішої політичної партії Західної України – Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО). Будучи послом до польського сейму, вона сміливо і наполегливо захищала українську справу на засіданнях сеймових комісій, народних вічах та зборах.

У 1932-1933 рр. населення Наддніпрянської України стало жертвою Голодомору. М. Рудницька разом з іншими лідерами західноукраїнської громадськості брала активну участь у допомогівій акції голодуючим у радянській Україні, намагалася звернути увагу світу на штучно організований в Україні голод. З цією метою вона виступала на засіданнях різних комісій і підкомісій Ліги Націй та в інших організаціях і захищала права українців.

Висвітлення питання голоду на Великій Україні було важливою акцією, яку Мілена Рудницька проводила у Лізі Націй. Вона намагалася донести до світової спільноти, що голод в 1932-1933 років Україні – це найбільша катастрофа, яку Україна пережила за всю свою історію. Вона домоглася, щоб справу про Голодомор в Україні винесли на розгляд Ліги Націй. Але там її не всі почули. Мілена Рудницька була у відчаї, але вірила, що рано чи пізно світ дізнається про цю страшну трагедію.

Першою нагодою для цього став IX Конгрес національностей, що відбувся 16-19 вересня 1933 р. у Берні, в якому взяли участь представники 24 національних меншин з 10 європейських країн. Українців Польщі представляли члени УНДО, депутати польського сейму М. Рудницька та З. Пеленський.

На засіданні конгресу М. Рудницька гостро критикувала більшовицьку політику в Українській соціалістичній радянській республіці (УСРР), наголошуючи, що така політика свідомо й планово прямує до фізичного винищення українського народу. Наприкінці промови вона від імені українців Польщі та Румунії зачитала декларацію-протест проти переслідування Москвою українського народу в радянській Україні, а також закликала весь культурний світ до міжнародної організації допомогової акції. Генеральний секретар конгресу запропонував прийняти спеціальну резолюцію, в якій наголошувалося, що конгрес зробить усе можливе, щоби підтримати цю акцію.

У Берні М. Рудницька й З. Пеленський передали президентові Ліги Націй меморіал про голод в Україні, прохаючи розглянути цю справу на засіданні ради Ліги Націй. У меморіалі висловлювалось сподівання, що Ліга Націй вплине на радянський уряд, щоби той не чинив перешкод міжнародним гуманітарним організаціям у справі допомоги голодуючим. Проте рада Ліги Націй передала цю справу Міжнародному Червоному Хресту, який, не бажаючи наражатися на обвинувачення більшовиків, запропонував лише посередництво при переказуванні індивідуальної допомоги.

2 вересня 1933 р., напередодні вступу Радянського Союзу до Ліги Націй, лідери західноукраїнської громадськості вислали листа до Ліги Націй, в якому від імені голодуючих містилося прохання поставити радянському уряду вимогу відкинути „голодову політику” та прийняти міжнародну гуманітарну допомогу. На X Конгресі національностей 5 вересня 1933 р. було прийнято резолюцію, в якій наголошувалося, що у зв'язку зі вступом СРСР до Ліги Націй потрібно домагатися від нього прийняття міжнародної допомоги. Від імені української меншини виступала М. Рудницька, яка гостро протестувала проти вступу більшовицької держави до Ліги Націй і наголошувала, що її національна політика є яскравим запереченням і порушенням принципів Ліги Націй і називала приниженням для людства засісти за одним столом із убивцями.

На жаль, спроба надати реальну допомогу голодуючим в Україні зазнала невдачі, однак сам факт розгляду цієї справи в Лізі Націй був великою морально-політичною перемогою М. Рудницької та всієї західноукраїнської громадськості.

Таким чином, крім організації допомогових та протестаційних акцій українська громадськість Польщі доклала чимало зусиль для інформування міжнародної спільноти про реальну ситуацію в УСРР. Порвавши завісу мовчання навколо голоду в Україні на міжнародній арені, викривши в очах цивілізованого світу справжніх винуватців трагедії, М. Рудницька сподівалась тим самим вплинути на політику більшовицького режиму щодо українського народу, спричинитись до безпосередньої чи опосередкованої допомоги голодуючим в Україні.

На жаль протести УНДО та інших українських політичних партій та організацій Польщі пройшли майже непоміченими для не українців. Допомогова акція українців Польщі не знайшла розуміння в польському суспільстві. Польща та інші європейські країни й США намагалися мати з СРСР якнайкращі економічні і політичні стосунки. Це й було головною причиною того, що жоден уряд не спромігся бодай на критику сталінської політики в Україні.